

POSUDEK OPONENTA

K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Jméno diplomanta:	Barbora Karenová
Téma práce:	Determinace způsobu spáchání trestného činu
Rozsah práce:	51 stran (od úvodu po závěr, včetně) 130 313 znaků – cca 72 normostran
Datum odevzdání práce:	24. 3. 2024
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce kolegyně Barbory Karenové se věnuje problematice determinace způsobu spáchání trestného činu. Jedná se o tradiční téma, které však jistě zasluhuje i nadále odbornou pozornost, a to s ohledem na neustále se proměňující způsoby páchaní trestné činnosti v návaznosti na pokrok doby a rozvoj moderních technologií i umělé inteligence. Ostatně sama diplomantka v úvodu textu téma označila za *nadčasové*, s čímž lze do značné míry souhlasit. Dále uvedla, že se v diplomové práci zabývá determinací především z hlediska kriminologického a psychologického, přičemž „*se nebrání*“ ani využití literatury z kriminalistické oblasti. Oponent v tomto směru dodává, že rozebíraná oblast má jednoznačně kriminalistické kořeny, čímž však současně nepopírá interdisciplinaritu se značnými zásahy právě do kriminologie, trestního práva, psychologie a dalších odvětví.

Text je členěn do čtyř hlavních kapitol ohraničených nečíslovaným úvodem a závěrem. První obsahová kapitola se zaměřuje na vymezení pojmu způsobu (s)páchání trestného činu, a to včetně historických souvislostí. V kapitole druhé jsou rozebrány komponenty způsobu páchaní trestné činnosti podle dvou nejčastějších kritérií, tedy podle předmětné povahy (*dějové a věcné komponenty*) a podle stupně složitosti (*základní, komplexní a dílčí komponenty*). Nejrozsáhlejší a jádrová třetí část textu se zabývá především rozбором objektivních a subjektivních determinantů, přičemž právě u subjektivních determinantů je znát – výše uvedený – důraz autorky také na prameny z oblasti psychologie a kriminologie. Poslední čtvrtá obsahová kapitola rozebírá význam způsobu páchaní trestného činu, přičemž nezapomíná ani na pojednání o kriminalistické evidenci MOS. K členění textu oponent nemá výhrad – jde o zcela tradiční souslednost pro rozbor předmětné problematiky. V práci nechybí obsah, seznam literatury ani abstrakt. Postupováno je od obecného ke konkrétnímu, využito je především

metod deskriptivních a analytických. Text obsahuje na vícero místech vymezení stěžejních pojmů.

Práce je především kompilačního rázu, nicméně s poznatky a informacemi je pracováno korektně. Oponent neshledal v práci zásadnější věcné nedostatky. Domnívá se však, že by práci neuškodilo hlubší rozebírání některých problematik, a to i v kontextu zahraničních poznatků. Vhodné by taktéž bylo, a to i s ohledem na zmínky samotné autorky o nástupu nových technologií a proměnách kriminality, více reagovat na nejnovější trendy a postupy ve vyšetřování trestné činnosti v důsledku měnících se způsobů páčání. Za zdařilý lze považovat především rozbor související s aspekty psychologickými a kriminologickými, kde lze podle zpracování (např. u podkapitoly 3.3.2 či 3.3.5) předpokládat i vyšší zájem autorky právě o tyto oblasti. Pochvalu zasluhují také části textu věnované historii (např. zmínky o Liber Vagatorum, kartotéce E. F. Vidocqua apod.), stejně jako četné historické prameny. Naopak u čistě kriminalistických informací jsou často jen přebírány obecné poznatky z (obvykle starších) učebnic, zejména pak z pramene od prof. Musila. Za nejslabší oponent považuje části textu dotýkající se trestního práva, které trpí i některými věcnými nedostatky (resp. přílišnými zjednodušeními), či jsou ryze povrchní. Právě uvedené by demonstroval například na podkapitole 1.2 (kde mu kupříkladu není jasné, proč některé obligatorní znaky skutkové podstaty jsou osvětlovány, a jiné nikoliv), podkapitole 3.2.6, na str. 28 (např. tvrzení o několikerém výstřelu střelnou zbraní mířeném na hlavu s jistým konstatováním, že musí jít o vraždu, aniž by byla zvažována například alternativa zabití; nebo uvedení, že pachatel bude odsouzen za „těžkou újmu na zdraví“ s následkem smrti namísto správného uvedení odsouzení za těžké ublížení na zdraví s následkem smrti) nebo na str. 32 (kde je hovořeno o tom, že mladiství již jsou trestně odpovědní, aniž by bylo doplněno, že jde o trestní odpovědnost relativní, a tedy oproti dospělým u některých činů nemusí trestní odpovědnost vůbec nastat). Z hlediska hloubky provedené analýzy oponent s ohledem na vše výše uvedené považuje diplomovou práci za průměrnou. Žádoucím by bezpochyby bylo také doplnění více názorů diplomantky, vč. podkládání takových názorů příslušnými argumenty.

Diplomantka v textu zmiňuje četné kasuistiky (např. na str. 19, str. 23, str. 27...). Přestože jde až na výjimky (např. na str. 43) spíše o případy staršího data, tyto vhodně text obohacují a činí pro čtenáře text pochopitelnějších a přístupnějších. Obsaženy jsou také statistické informace. Oponent by pro účely případných dalších textů doporučoval využívat co nejvíce aktuálních dat, neboť zejména statistické údaje podle 15 let staré učebnice kriminologie K. Holcra se jeví již poněkud neaktuálními (obdobně třeba výzkum na str. 29). Přesto je uvádění výzkumů z hlediska hodnocení pojímáno pozitivně.

Co se týká úpravy textu a jazykové/stylistické úrovně, lze uvést následující skutečnosti:

- občasné nesrovnalosti ohledně formátování (*např. hned text ve spodní části titulní strany, tečky v tabulce na str. 9...*);
- na některých místech přílišné opakování slov (*např. str. 8, třetí odstavec – slovo „lze“*);

- nadbytečné opakování informací (*např. na str. 4 třetí a čtvrtá věta třetího odstavce říkají totožné*);
- překlepy či gramatické chyby, případně chybějící čárky ve větách (*např. na str. 7: „...pachatel činní...“*, *z hlediska čárek ve větách např. na str. 12 v první větě posledního odstavce*).

Celkově je nicméně patrné, že text prošel jazykovou korekturou, a tedy vykazuje pouze dílčí nesrovnalosti uvedené výše.

Počet tuzemských i zahraničních pramenů užitých ke zpracování autorkou je postačující. Ocenit je třeba čerpání z Kriminálního sborníku. Citační norma byla rámcově dodržena, upozornit je však nutno na nedostatky formálního rázu, a to konkrétně: 1) nejednotné uvádění jmen a příjmení autorů (*srov. např. poznámku pod čarou č. 14 a č. 15, nebo poznámku č. 31 a č. 32*); 2) chybějící mezery na začátku poznámky pod čarou (*např. poznámka pod čarou č. 18, kde je patrně i jiná barva textu*); 3) nezarovnání některých poznámek pod čarou do bloku (*např. poznámka pod čarou č. 54*); 4) případné další překlepy (*např. u poznámky č. 91*).

Oponent neshledal známky plagiátorství, čemuž odpovídá i výsledek kontroly v systému Theses.cz (celková podobnost 6 %) a v systému Turnitin (celková podobnost 16 %).

Celkově oponent uzavírá, že – i přes některé výše uvedené kritické připomínky – považuje předloženou diplomovou práci za zdařilou. Z textu je patrné, že si s ním diplomantka dala množství práce, tématu se věnovala a výsledný text po sobě opětovně kontrolovala.

Předložená diplomová práce splňuje po obsahové i formální stránce veškeré základní požadavky na ni kladené a je dostatečným podkladem pro konání ústní obhajoby.

Práci doporučuji k ústní obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Diplomantka by se v rámci ústní obhajoby mohla vyjádřit k tomu, jak se liší (jí často zmiňovaný) *modus operandi* od tzv. signatury pachatele. Případně také demonstrovat praktické využití těchto dvou prvků na hypotetickém případě vyšetřování např. sexuálně motivovaného trestného činu.

Navržený klasifikační stupeň v případě úspěšné obhajoby:

Na základě předloženého písemného znění diplomové práce navrhuje oponent v případě úspěšné ústní obhajoby klasifikaci předběžně stupněm: **velmi dobře (2)**.

V Praze, dne 22. 4. 2024

JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D.
oponent